

Dr. Görömbei Sára

Demográfiai kutatás a kárpát-medencei magyarság fogyásának okairól

Egy évtized alatt több mint negyedmillió fő veszteséget regisztrálhat a kárpát-medencei magyarság. A környező országokban zajlott 2001/2002-es népszámlálások előzetes eredményei szerint Romániában 190 ezerrel, Szerbiában 51 ezerrel, Szlovákiában 47 ezerrel, Ukrajnában 6 és fél ezerrel, Horvátországban pedig 6 ezerrel kevesebb a magyarok száma, mint volt tíz évvel ezelőtt.

A szomszédos országokban élő magyarok megdöbbentő ütemű fogyása indította a Határon Túli Magyarok Hivatalát (HTMH) arra, hogy egy átfogó kutatás keretében felmérje a kárpát-medencei magyarság etnodemográfiai helyzetét az 1990-es években, megvizsgálja a közösség fogyásának okait, és kísérletet tegyen arra, hogy meghatározza a magyarság várható számát az elkövetkező húsz évben.

A HTMH két kutatóintézetet kért fel a szakmai munka elvégzésére: a Központi Statisztikai Hivatal Népeségtudományi Kutatóintézetét és a Teleki László Intézetet. A két intézet szakterületének és tevékenységének megfelelően vesz részt a projektben, az általuk végzett kutatások és részmunkák egymásra épülnek, a munkát a HTMH Stratégiai és Elemző Főosztálya koordinálja. A program 2002. december 1-én indult, és a tervek szerint 2003. december 31-ével zárul.

A Teleki László Intézet feladata a szomszédos országokban 1990-2002 között elvégzett népszámlálások statisztikai adatainak elemzése és ezek feldolgozása országonként. A magyarság lélekszámának változásait összetett módon vizsgálja, figyelembe véve a születés és halálozás arányából adódó természetes fogyást, a magyarság kormegoszlását, a egyes házasságok arányát, az adott ország kisebbségpolitikájának alakulását, az asszimilációs hatásokat, a magyar közösség jövőképeinek változását. Számol azokkal a különbségekkel, amelyek az egyes országokban eltérő módszerekkel folytatott népszámlálások eredményeiből adódnak, és amelyek megnehezíthetik az összehasonlítást. Idetartozik például különböző kategóriák szerepeltetése a kérdőíveken (székely/magyar), vagy az a körülmény, hogy a kérdőívet az érintettek vagy pedig kérdező biztosok töltik ki. A vizsgálat kiterjed a Szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény lehetséges demográfiai hatásaira is.

A Teleki László Intézet létrehozta azt a szomszédos országok magyarságára vonatkozó népszámlálási adatbázist, mely alapján a KSH Népeségtudományi Kutatóintézete elvégezheti a magyarság várható létszámának *előreszámítását* a 2000-2020-ig terjedő időszakra.

A Népeségtudományi Kutatóintézet által végzett *előreszámítás* nem pusztán hozzávetőleges becslés vagy prognózis, hanem egy olyan, az ENSZ által kidolgozott tudományos módszer, melynek segítségével egy kiválasztott jövőbeli időszakra nézve alig néhány százalékpont eltéréssel meghatározható egy adott népesség lélekszáma, nem és kor szerinti összetétele. A kutatási projekt keretében a Népeségtudományi Kutatóintézet nemcsak a magyar nemzetiségűeket illetően végez előreszámításokat, hanem az adott ország teljes népességére nézve is. Vizsgálja továbbá az adott országban zajló demográfiai folyamatok hatását az említett népességi csoportokra.

A mintegy egyéves kutatás azzal a céllal folyik, hogy következtetése alapján Magyarország azonosíthassa azokat a cselekvési irányokat és konkrét intézkedéseket, melyekkel hozzájárulhat a kedvezőtlen tendencia megfordításához. Másrészt a kutatás eredménye alapvetően meghatározhatja a határon túli magyarokkal kapcsolatos átfogó politikát az EU csatlakozás küszöbén.

(Dr. Görömbei Sára HTMH, Stratégiai és Elemző Főosztály)

- [Varga E. Árpád: A romániai magyarság népességcsökkenésének okairól](#)

Benedek Gyula: Vélemény Varga E. Árpád *A romániai magyarság népességcsökkenésének okairól* c. tanulmányáról

- Horváth István: A migráció hatása a népesség előszámítására
- Kiss Tamás: A népességfogyás "kontextusa" - válasz Varga E. Árpád vitaindító tanulmányára -
- Sebők László: Hozzászólás Varga E. Árpád vitaindító írásához
- Szilágyi N. Sándor: Észrevételek a romániai magyar népesség fogyásáról, különös tekintettel az asszimilációra
- Veres Valér: A romániai magyarok 2002. évi lélekszámáról
- Dr. Görömbei Sára: Demográfiai kutatás a kárpát-medencei magyarság fogyásának okairól
- Rónai András: Erdély népességi viszonyai
- Vita Sándor: Tallózás az 1930. évi román népszámlálás köteteiben
- Schneller Károly: Magyarok és románok erőviszonyai Erdélyben
- Dr. Oberding József György: Adatok az erdélyi magyar középosztály termeléséhez
- Dr. Kovács Alajos: A nemzetiségi statisztika problémája
- A lakosság megoszlása nemzetiség szerint a 2002-es népszámlálási adatok alapján (A)
- A lakosság megoszlása nemzetiség szerint a 2002-es népszámlálási adatok alapján (B)
- A lakosság megoszlása nemzetiség szerint a 2002-es népszámlálási adatok alapján (C)
- A lakosság vallás szerinti megoszlása a 2002-es népszámlálási adatok alapján (A)
- A lakosság vallás szerinti megoszlása a 2002-es népszámlálási adatok alapján (B)
- A lakosság megoszlása anyanyelv szerint a 2002-es népszámlálási adatok alapján (A)
- A lakosság megoszlása anyanyelv szerint a 2002-es népszámlálási adatok alapján (B)
- A lakosság megoszlása anyanyelv szerint a 2002-es népszámlálási adatok alapján (C)
- A lakosság nem szerinti megoszlása a 2002-es népszámlálási adatok alapján
- Rostás Zoltán: Előszó A. Golopentia: *Ajánlások a jövő rendszer kormányprogramjához* c. írásához
- Anton Golopentia: *Ajánlások a jövő rendszer kormányprogramjához*
- Kalligram Alapítvány Jogelemző Csoportja (Jarábik Balázs, Csirik Zsolt, Gál Gábor): Memorandum: a Szlovák Köztársaság által a magyar kedvezménytörvény módosításához kidolgozott jegyzék jogi elemzése
- Richard Jenkins: Az etnicitás újragondolása: identitás, kategorizáció és hatalom
- Horváth Réka: Az RMDSZ céljainak változása az elmúlt tizenkét év során
- Veress Emőd: A prefektusi tisztség az önkormányzati rendszerben és az alkotmánybírósági gyakorlatban
- Császár Melinda: A kedvezménytörvény megjelenítése a központi román sajtóban
- Kádár Magor: Az érem másik oldala: a státustörvény az erdélyi román köztudatban és a román nyelvű írott sajtóban

(c) Jakabffy Elemér Alapítvány, Media Index Egyesület 1999-2004
Impresszum | Médiaajánlat | Adatvédelmi záradék